

Sveriges framtida roll i den internationella arbets-fördelningen har här endast tecknats utifrån landets roll som producent och konsument av varor i internationell handel.

Vid sidan av denna ekonomiska dimension finns en rad andra aspekter på våra framtida ekonomiska, politiska, sociala och kulturella band med andra länder. Det är emellertid sannolikt att också dessa band intimt sammanhänger med frågorna kring den globala arbetsfördelningen.

En av de viktigaste utsagorna från den teori för komparativa fördelar som delvis legat till grund för denna framställning är att priserna på produktionsfaktorerna utjämnas mellan länder.

Därvid förutsätts dock att en fullständigt fri utrikeshandel tillåts.

Man kan emellertid konstatera både att en rad av de antaganden som måste gälla för detta ej är uppfyllda och att en sådan utjäming endast till viss del skett. En påtaglig tendens till utjäming har främst kommit till stånd för råvaror och andra producerade insatsvaror i produktionen. Ibland brukar man även hävda att priset på kapital varierar föga mellan länder. Man kan fråga sig om dessa tendenser skall tydas så att en utjäming också av arbetslönen igångsatts. Det finns emellertid inga entydiga tecken på detta.

Däremot har vi visat på att länder som varit föregångare vad gäller takten i den ekonomiska utvecklingen efter en tid fallit kraftigt tillbaka. Sverige har nu under några decennier haft en mycket framskjuten position vad gäller ekonomisk välfärd. Det finns anledning att ställa frågan om landets försprång i detta avseende nått sin kulmen.

Kommer i så fall många andra länder att passera Sverige och när kan detta inträffa? Vilka konsekvenser får detta på utrikeshandelns och produktionens utveckling och Sveriges roll i den internationella arbetsfördelningen?

Genomgången i tidigare avsnitt har avsett att ge ett bidrag till att söka besvara dessa och liknande frågor.